

PLAN FOR PRAKSISOPPLÆRINGA

Vedtatt: Vedtatt av Avdelingsstyret i møte 10. mai 2005 (sak A 23/05)

Fagplanens inndeling:

1. Nasjonal rammeplan
2. Innledning til lokal fagplan
3. Innhold
4. Organisering og arbeidsformer
5. Vurderingsordning

1. Nasjonal rammeplan

I praksisopplæringa skal studentene møte de kravene og forventningene som blir stilt til lærere. De skal utvikle sin profesjonskunnskap gjennom å prøve ut og bearbeide egne faglige og didaktiske kunnskaper. Erfaringer og problemstillinger fra praksisfeltet er et sentralt utgangspunkt også for fagstudiene. For å gjøre sammenhengen mellom de ulike læringsarenaene tydelig må studiet legge til rette for didaktisk refleksjon.

Institusjonene lager en *plan for praksisopplæringa*. Denne planen bygger på målene for de enkelte fagstudiene og for utdanninga som helhet. Planen skal vise hvordan praksisopplæringa er organisert, og hvordan progresjonen er sikret gjennom studieløpet. Den skal understreke det ansvaret faglærere, studenter og praksisskoler sammen har for å planlegge og gjennomføre praksis og bearbeide praksiserfaringene. Praksisopplæringa tilsvarer 20-22 arbeidsuker, skal være veiledet og primært foregå i grunnskolen. Inntil 2 uker kan foregå på andre aktuelle praksisfelt. Studentene skal ha vurdering med karakterene bestått/ikke bestått etter hver praksisperiode.

Praksisopplæringa skal legges opp slik at studentene

- blir kjent med mangfoldet i oppgaven som lærer
- møter praksisfeltet som arena for studiearbeid i fagene og som arena for utforskning
- utvikler kunnskap om samspillet mellom elever og mellom elev og lærer, kunnskap om skoleledelse, klasseledelse og teamarbeid
- reflekterer over og utvikler didaktisk kunnskap i fagene og på tvers av fagene
- arbeider i et flerkulturelt læringsmiljø og legger til rette tilpasset opplæring for alle
- får erfare samarbeid med elevenes hjemmemiljø og andre med ansvar for barnas oppvekstmiljø
- analyserer praksiserfaringene i lys av teori, læreplaner for grunnskolen og egne erfaringer med elever
- får erfaring med arbeidsmetoder som fremmer entreprenørskap

2. Innledning til lokal fagplan

Rammeplanenes målsettinger for praksisopplæringa danner utgangspunktet for både innhold, organisering, arbeidsformer og vurderingsordning. Praksis de tre første årene av utdanninga er veiledet. Det betyr at studentene får sin praksisopplæring under veiledning av praksisskolens øvingslærere eller andre med kunnskap om praksisfeltet. Den enkelte praksisskoles årsplan og hensynet til elevene ved skolen skal ligge til grunn for all praksis. Et siktemål ved alle typer

praksis er at studentene skal få et helhetlig inntrykk av læreryrket og dets spekter av arbeidsoppgaver.

Allerede fra starten av studiet starter studentene sin utvikling av en praktisk yrkesteori (PYT). Studentene sammenholder kunnskaper fra studiene på høgsolen og praktiske erfaringer, og utvikler etter hvert en personlig yrkeskompetanse. For å kunne begrunne og analysere praksiserfaringer må fagkunnskaper brukes, og gjennom denne prosessen kan studentene utvikle sin praktiske yrkesteori. Øvingslærere og rektorer ved hver enkelt praksisskole har et stort ansvar når det gjelder denne sammenkoblingen av teori og praksis. Som en viktig sosialiseringarena er det av avgjørende betydning at praksisfeltet skaper bevissthet rundt de prosesser som påvirker den enkelte students handlingsvalg i undervisningssituasjonen.

Progresjon i praksisopplæringa er av stor betydning for måloppnåelse og maksimalt læringsutbytte. Praksis skal legges til rette slik at studentene stilles overfor stadig nye krav og utfordringer underveis i studiet. Dette gjelder både faglige, metodiske og organisatoriske sider ved læreryrket, også gjennom det som vektlegges i pedagogisk veiledning. Praksiserfaringene skal hele tiden drøftes i et didaktisk, fagdidaktisk og yrkesetisk perspektiv. Praksis skal oppleves like mye som et eget studiefelt som et øvingsfelt. Dette øker også muligheten for at hvert studiefag kan bruke praksisfeltet aktivt som læringsarena.

De tre første studieårene skal studentene ha allmennpraksis, mens fjerde studieår legges opp som fagpraksis. Studentene skal få undervisningserfaring med de enkelte studiefagene i hvert studieår, og det skal legges vekt på tverrfaglighet og flerfaglighet i undervisninga. Studentene skal også få grunnleggende kjennskap til skoleledelse og andre områder på skolenivå.

Praksis bør organiseres på en fleksibel måte, slik at kontakt mellom høgsolen og praksisskolene kan opprettholdes også utenfor de fastlagte praksisperiodene. Punktpraksis og kontakt med praksisskolene gjennom hele studieåret vil øke det totale utbyttet av samarbeidet. Dette samarbeidet skal også komme den enkelte praksisskole til gode. Studenter vil også kunne fungere som en ressurs for praksisskolene, og ved å bygge partnerskap blir det også mulig for praksisskolene å nyttiggjøre seg høgsolens kompetanse i forhold til egen virksomhetsplan og profilerte satsingsområder. Flexibilitet bør også prege den enkelte øvingslærers årsplanlegging slik at studentene får mulighet til å gjennomføre opplæring ut fra innholdet i studentenes fagstudier.

En fleksibel ordning der studentenes praksis mer går i retning av forskningsoppdrag med ulike former for undersøkende virksomhet som observasjon, intervju og spørreundersøkelser, kan styrke studentenes praksisrefleksjoner. Studenters deltakelse i FoU-arbeid vil være et bidrag til denne refleksjonen. Slikt arbeid kan realiseres ved å opprette et samarbeid mellom praksisskolen, høgsolen og studentene på et felles nettbasert diskusjonsforum. Dette forumet åpner for at studentene kan dele sine erfaringer og faglige tekster, der kunnskap og refleksjon vil ha som siktemål å utvikle for eksempel fagartikler, hypertekster, portaler og multimediepresentasjoner.

3. Innhold

En god allmennpraksis forutsetter et nært samarbeid mellom alle lærerne i det gjeldende studieåret. Teamene for de enkelte studieårene har ansvar for å utvikle en enhetlig plan for hvordan hvert studieemne og tverrfaglige emner skal knyttes opp mot øvrig virksomhet og mot praksisfeltet. Faglærer, pedagogikklærer, oppfølgingslærer og de involverte ved hver praksisskole har et felles ansvar for planlegging, gjennomføring, oppsummering og evaluering av hver praksisperiode.

1. studieår

Ramme høst:

- 3 uker allmennpraksis ved praksisskoler, fortrinnsvis på mellomtrinnet, gruppevis. Den første uka legges opp fleksibelt, blant annet i form av observasjonsdager like etter studiestart. De to andre ukene legges opp som en sammenhengende periode

Ramme vår:

- 3 uker allmennpraksis ved praksisskoler, fortrinnsvis på mellomtrinnet, gruppevis. Praksis kan legges opp på mer fleksible måter enn som én sammenhengende periode

Hovedperspektiv: Fra elev til student til lærer

Høst:

- Studentene skal observere elevene i og utenfor klassemiljøet med vekt på kommunikasjon og relasjoner
- Studentene skal delta i planlegging, gjennomføring og vurdering av opplæring ut fra elevenes årsplan i enkelte økter i studiefagene matematikk og norsk. I dette arbeidet benyttes planleggingsdokument som gir grunnlag for veiledning
- Et viktig siktemål er å skape gode kommunikasjonssituasjoner innenfor studiefagene
- Studentene skal gjennomlogg blant annet reflektere over elevrollen og lærerrollen

Vår:

- Studentene skal planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere opplæring ut fra elevenes årsplan i enkelte økter med særlig fokus på:
 - studiefagene matematikk, norsk og kristendoms-, religions- og livssynskunnskap
 - å tilpasse undervisninga til elevenes ulike læreforutsetninger og ta hensyn til gutters og jenters ulike interesser og erfaringer
 - elevenes læringI dette arbeidet benyttes planleggingsdokument som gir grunnlag for veiledning
- Studentene skal gjennomlogg blant annet reflektere over sin egen lærerrolle og spesielt læreren som leder for en gruppe elever

2. studieår

Ramme høst:

- 3 uker allmennpraksis ved praksisskoler, fortrinnsvis i småskolen, gruppevis. Praksis kan legges opp på mer fleksible måter enn som én sammenhengende periode

Ramme vår:

- 1 uke gruppevis i grunnskolen med fokus på grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring (GLSM). Denne praksisen skal være i småskolen, fortrinnsvis på 1. eller 2. klassetrinn.
- 2 uker skoleovertakelse i grunnskolen, gruppevis

Hovedperspektiv: Elev, læringsmiljø, skole

Høst:

- Studentene skal planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere opplæring ut fra elevenes årsplan med vekt på:
 - studiefagene norsk, matematikk og KRL
 - helhet og sammenheng i planleggingen

- barn og unges perspektiv og medvirkning
- opplæring tilpasset den enkelte elev

I dette arbeidet benyttes planleggingsdokument som gir grunnlag for veiledning

- Studentene skal systematisk observere elevene i lek, læring og utvikling
- Studentene skal gjennom logg blant annet reflektere over sin rolle som leder
- Studentene skal få erfaring med kontakten hjem - skole

Vår:

- Studentene skal planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere variert undervisning over en lengre tidsperiode ut fra elevenes årsplan med vekt på:
 - studiefagene norsk og GLSM
 - lokalmiljøet og uteskole
 - tilpasset opplæring

I dette arbeidet benyttes planleggingsdokument som gir grunnlag for veiledning

- Studentene skal systematisk observere elever og elevgrupper med tanke på tilbakemelding til elever, lærere og hjemmet
- Studentene skal gjennom logg blant annet reflektere over det å ha ansvaret for og fungere som lærer i et helt skolesamfunn.

3. studieår

Ramme høst:

- 3 uker allmennpraksis ved praksisskoler i grunnskolen, gruppevis
- Praksis kan legges opp på mer fleksible måter enn som én sammenhengende periode.
- Studentene skal følge elevene i deres timeplan.
- Studentene skal i løpet av praksisperioden også ha praksis i studieemnet de har valgt.

Ramme vår:

3 uker allmennpraksis ved praksisskoler i grunnskolen, gruppevis

- Studentene skal følge elevene i deres timeplan.
- Studentene skal i løpet av praksisperioden også ha praksis i studieemnet de har valgt.
- For en del studenter vil vårens praksis være tilknyttet opphold i utlandet.

Hovedperspektiv: Elev, skole, samfunn

- Studentene skal planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere opplæring over en lengre periode ut fra elevenes årsplan. I dette arbeidet benyttes planleggingsdokument som gir grunnlag for veiledning.
- Studentene skal utarbeide en plan med tanke på samarbeid hjem - skole
- Studentene skal bidra til kunnskapsdeling og samhandling i praksisperioden.
- Studentene skal få erfaring med skolen som lærende organisasjon.
- Studentene skal i logg analysere praksiserfaringer i lys av teori, læreplaner for grunnskolen og praksisskolen.
- Studentene skal få erfaring med arbeidsmetoder som fremmer entreprenørskap og gjennom dette utvikle endrings- og utviklingskompetanse.

Det kan bli aktuelt å supplere lista med flere punkter.

4. studieår

Ramme:

2 + 2 uker. Disse vil være sammenfallende i tid med praksisukene for 3. studieår. Det medfører at én uke pr. semester for 4. studieår vil bli avsatt til selvstudium, eventuelt knyttet til forarbeid og etterarbeid i forbindelse med praksis.

For en del studenter vil vårens praksis være tilknyttet opphold i utlandet.

Hovedperspektiv: Etter oppsatt plan utarbeidet av faglærer

Praksis i 4. studieår blir organisert etter oppsatt plan utarbeidet av faglærer i det enkelte studiefag. Fagpraksis kan være organisert som punktpraksis eller som lengre perioder i deler av studieåret.

4. Organisering og arbeidsformer

Praksisskolene ved rektorer og øvingslærere, pedagogikklærere, faglærere, oppfølgingslærere og studenter samarbeider om planlegging, gjennomføring og vurdering av praksis. Det er studentenes utvikling av lærerkompetanse som settes i fokus i praksisarbeidet de tre første studieårene. Dette innebærer en tverrfaglig tilnærming, og både fag, fagdidaktikk og pedagogikk skal vektlegges.

Planleggingsdokument som gir grunnlag for før- og etterveiledning skal benyttes i alle praksisperioder. All veiledning bør skje i en åpen og tillitsfull atmosfære som stimulerer til drøfting, utprøving og utforskning. Det skal også legges til rette for temaveiledning. Både i praksisperiodene og teoriundervisninga før og etter praksis skal det legges vekt på ulike måter å arbeide på, slik at studentene kan dra nytte av praksis både som studiefelt og øvingsfelt.

Studentene lager en egen individuell digital praksismappe som skal være gjennomgående for allmennpraksis alle tre studieårene. Mappa skal sikre tverrfaglighet og synliggjøre progresjonsprinsippet for praksisopplæringa. I første studieår vil en tverrfaglig mappe knyttet opp mot praksis være et felles arbeidskrav for alle studenter, og dette arbeidet skal inngå som en del av praksismappa. Arbeidskravet skal godkjennes av oppfølgingslærer.

Oppfølgingslærer har også ansvar for å følge opp studentene i praksis. Hensikten med praksisoppfølginga er å skape felles faglige referanserammer for studenter og lærere, og på den måten styrke studentenes læringsprosess.

Studieopphold i utlandet legges normalt til **vårsemesteret** i tredje **og fjerde** studieår. For de studentene det gjelder, vil praksis på en eller annen måte inngå som en del av utenlandsstudiet, og dermed erstatte semesterets allmennpraksis og alternative praksis. Det vil også være mulig å reise utenlands kun i forbindelse med praksis. I begge tilfeller vil det være nødvendig å inngå individuelle avtaler ut fra studie- og praksisstedets egenart.

5. Vurderingsordning

I praksisperiodene foregår en kontinuerlig vurdering av studentenes evne til å mestre lærerrollen. Dette skjer under veiledning knyttet til de ulike praksisperiodene. I forbindelse med veiledning og vurdering av studentenes arbeid er det viktig å ta hensyn til hvilket studieår studentene befinner seg i, planens mål og innhold, praksiskontrakten og forholdet på

den enkelte praksisplass. Mot slutten av hver praksisperiode skal studenten gjennom samtale med øvingslærer gjøres kjent med den oppsummerende vurderingen, og det skal være samsvar mellom prosessvurdering og oppsummerende vurdering. Den oppsummerende vurderingen skal også uttrykkes i en skriftlig rapport om hver enkelt student.

Etter avsluttet praksis skal studenten vurderes etter skalaen bestått/ikke bestått.

For å få bestått praksis kreves det

- godkjent fremmøte etter gjeldende regler
- levert og godkjent praksisrapport
- levert og godkjent digital praksismappe etter forrige studieår

Karakteren fastsettes av øvingslærer etter drøfting og i samarbeid med faglærere og oppfølgingslærere. Studentene må til vanlig ha bestått praksis i ett studieår for å kunne gå videre i praksisopplæringa. Hver praksisperiode kan gjennomføres inntil to ganger. Endelig praksiskarakter, etter skalaen bestått/ikke bestått, gis etter tredje studieår.